

ling te ver-

ONS (men-
alsof het
d. Ze is dus

moet ze ook
schuldige
geluiden uit-
ken materi-
alleen maar
(zooals de
kling stelt,
er mee te

ir opgeno-
met ons
zie h-
ik heb nog
De ander
en lust te
zijn beurt:
mensch, die
d voelt, ka-
eeder, moet
krachtige
winkel. Met
drang) ook
beuren, eer
(in een an-
als ambts-
ten mij, dat

Ook zij viel
en" is hier
ding betee-
zoo iets als
ar: een ge-
het houdt.
g ook nooit
de normen
ing is voor
los" in den
ij volmaakt,
der in zijn
elk cultuur-
aanleg,
e aan-
cultuurveld
anders dan
r worde de
wél van uit
h niet dien
pen. "Stijl"
bouw, dan

st werkelijk
ast en zeker
der weet zich
g in coöpe-
men. Want

ulke coöpe-
distinctieve
ret, die aan
g en bedie-
delijder niet
ver heel de
geschiedenis
pals Rickert
sadeur van
ontginnings-
wil leggen,
haar orga-
(Ef. 1:10)

zal geven,
like de kerk
n mag. Aan
de kerk,
is (en die
ar kerk-
r kenschet-
hool, gezin,
e als orga-
tureel insti-
ouwe dienst
geen direct,
ege van de
universiteit.
het gansche
den kerke-
le bediening
t God rijke
gehoor, en
eloof werkt
24 Ned. Gel.
die kinderen
en mag de
stus de door
en vanwaar
r de breed-
schenleven.
eigen daad
Koninkrijk
lijk moeten
in boven,

en dus van buiten af komend Woord van God, niet als een automatisch in de wereld en in den mensch zelf gelegen normerende kracht. Alleen de kerk (geen clerus!) als draagster van Gods Woord, kan in een volksgemeenschap Gods normen in de taal van tijd en plaats redigieren. Neem de kerk en haar belijdenis weg, en de cultuur-hoogmoed (in deemoedsgehalte!), die in de glorie-dagen der filosofische romantiek heel het duitse (en menig ander) volk biologieerde door 't immanentistisch pantheïsten-credo eener autonome en autarke oscillatie van alle individuele „Gebilde" met den door het universum waijenden Goddelijken Geest mee, zal terugkeeren. Want wel heeft de toenmalige romantische school in haar laatste periode bij monde van de gebroeders Schlegel haar eigen aan Fichte ontleende leuzen zoowat alle tegelijk weer-proken, maar haar diepste wortel, de leer van den met God te zamen opgroeienden mensch, is niet uitgerukt: het nationaal-socialisme met zijn cultuur-ontwerpen is daarvan het bewijs. Ondergraaf met alle lieden van de „linkse" flank de belijdenis (desnoods door met 'n niet-gemeend beroep op een extra-toevoegsel daaraan uit te werpen wie 'n als „rechtse groep" niet aanstaan), en z e t d a n d ó ó r, — en zie, wat er dan overblijft, zal zijn een heen-en-weer-golven van „cultuur-slagen", die den ster k s t e op het kussen brengen. De pantheïstische leus, dat „het" recht IN de dingen „zit", zal tribunen stichten, welke gaan vonnissen, niet in naam van den W e t g e v e r, die koningen bij de gratie Gods tot cultuurherders maakte, doch in naam van „het recht" (Seys Inquart in Nederland). „Het recht van den sterkste" is dan de simpelste rechts-formule. Rechts- en krachtsformule vloeien tenslotte in éenen samen. Zoo wordt, door kerkverval, en over de lijken der kerkmensen heen, het platform opge-bouwd voor den dictator der laatste dagen, den anti-christ.

K. S.

„TROUW" en het CONGRES.

In ons nummer van twee weken geleden haalden we in „Persschouw" de v. d. Born aan, en voegden er eenige woorden aan toe over „Trouw". Het blad komt nu, daarheen verwijzende, verzekeren, dat een „belofte om een officieel communiqué te plaatsen" niet is gedaan; en dat de redacteur, wiens (door ons als tendentius gewraakt) verslag wel opgenomen is, „op volkomen regelmatige wijze toegang tot het congres had gevraagd en verkregen". Onzerzijds worde opgemerkt: a) prof. Veenhof belde, naar hij zelf op verzoek ons schriftelijk bevestigde, direct na afloop van het congres de Trouw-redactie te Amsterdam op, werd door een juffrouw doorverbonden met den redacteur dir v. d. Berg; zei dezen, dat een communiqué door hem zou worden toegezonden, en vroeg dezen, of het geplaatst kon worden. Antwoord, letterlijk: „waarom zou dat niet kunnen? We zullen het zeker opnemen". Waarop prof. Veenhof antwoordde: U krijgt het stuk onmiddellijk per expresse. b) Bovendien heeft ieder congresganger gehoord, dat door den voorzitter in qualiteit duidelijk gezegd is, dat het geven van een eigen verslag niet werd toegelaten, omdat vanwege de congresleiding zelf voor een pers-communicé zou worden gezorgd. c) Het congres was opengesteld voor „gereformeerden die zich alleen aan de klassieke gereformeerde belijdenisschriften binden en zich vrijmaakten van alle hiërarchie"; de heer Van Ruller, van wien het o.l. tendentieuze verslag afkomstig is, is aan meer dan aan de klassieke belijdenis-schriften gebonden, en bevindt zich nog steeds in de hiërarchie. Wij handhaven dus wat we schreven.

K. S.

actie tegen de LEERBESLISSEN.

In de rij van de tot nu toe ons bekende vonnissen ontbrak er nog één, waarvan wij zeker melding moeten maken. Het betreft onzen broeder H. J. Kouwenhoven te Voorburg. Met diepe ontroering vernamen wij het bericht van zijn plotseling overlijden, nog slechts kort geleden. Hij is ontegenzeggelijk voor de vrijmaking onzer kerken van onberekenbare betekenissen geweest; en zijn naam dient genoemd te worden naast die van invloedrijke geloofs-genooten uit vroegere reformatie-perioden: broeders en zusters, die hun vooraanstaande maatschappelijke positie zonder reserve in dienst stelden van den zwaren strijd der kerk.

Het is bekend, hoe br Kouwenhoven zijn woning beschikbaar stelde voor besprekingen, die in de uiterst-critieke dagen vóór en na de Haagsche vergadering gehouden zijn; hoe hij in het organiseren van deze vergadering een zeer werkzaam aandeel heeft gehad, en ook verder zich met al zijn krachten gegeven heeft aan de reformatie van de geschonden kerkgemeenschap. Zijn naam zal in de historie der vrijmaking onvergetelijk blijven. Niet om daarmee den strijd en de volharding van anderen te degradeeren; maar om Gods genade te eeren, die ons ter rechter tijd dezen broeder schonk op een plaats, vanwaar hij voor heel het land rechtstreeks tot zagen heeft mogen zijn.

Wij eeren daarom onzen God in de nagedachtenis van br Kouwenhoven. Die eer is hem ook (huns on-danks) toegebracht door zijn en onze tegenstanders in den strijd. Het is misschien nog maar weinig bekend, dat br Kouwenhoven de tweede was, die als

ambtsdrager door een plaatselijke kerk werd gevonnist (het eerste geval deed zich voor, zooals we al vroeger vermeldden, in Den Haag-West). En zijn schorsing had plaats..... vóór de bekende Haagsche vergadering! Het is noodig, dit feit in herinnering te houden.

Wij citeeren nu alleen maar het vonnis, dat men over br Kouwenhoven heeft geveld. Het is welsprekend genoeg:

„De Kerkeraden van de Gereformeerde Kerken te Rijswijk en Voorburg in gecombineerde vergadering bijeen op 3 Juni 1944 hebben het volgende in overweging genomen:

1e. Br H. J. Kouwenhoven voert een wijd om zich grijpende actie ter verspreiding van geschriften, waarin tegen de bekende leerbeslissingen van 1905 —1942 wordt stelling genomen, en waarin het beleid van de Synode op een soms zeer onwaardige wijze wordt aangevallen. Toen deze actie nog in haar beginstadium verkeerde heeft de Kerkeraad van Voorburg in zijn vergadering van 6 April j.l. zijn afkeuring er over uitgesproken. Desondanks is Br Kouwenhoven hiermede naderhand op nog veel bre(c)der schaal doorggegaan.

2e. De Kerkeraad van Voorburg heeft in zijn vergadering van 6 April j.l. uitdrukkelijk uitgesproken, dat ook in onze gemeente tegen genoemde leerbeslissingen niets geleerd mag worden. Br Kouwenhoven heeft zich aan dit besluit niet gehouden.

3e. Br Kouwenhoven ontloopt opzettelijk sommige predikanten, wier houding in de huidige kerkelijke moeilijkheden door hem veroordeeld wordt, en gaat dan in een naburige gemeente kerken.

4e. Br Kouwenhoven is mede verantwoordelijk voor de organisatie van de vergadering(en), die op 31 Mei en 2 Juni j.l. in „Effatha" gehouden zijn. Deze vergaderingen zijn in flagrante tegenstelling met het desbetreffende besluit van zijn Kerkeraad, data 4 Mei j.l.

5e. Ondanks veelvuldige vermaningen verhardt br Kouwenhoven in zijn verkeerde houding.

Op grond van al deze overwegingen zien genoemde Kerkeraden zich met diep leedwezen genoodzaakt het volgende besluit te nemen:

De Kerkeraden voornoemd constateerende, dat br Kouwenhoven tegen het gezag, door Christus in zijn Kerk ingesteld, in verzet komt en zich schuldig maakt aan ernstige verstoring der eenheid en de(r) goede orde der Kerk, besluiten:

1e. Br Kouwenhoven volgens de bepalingen van art. 79 K.O. met ingang van heden te schorsen in de uitoefening van zijn ambt als ouderling en dat voor de(n) tijd van drie maanden, waarbij zij hopen en bidden, dat na afloop van deze(n) termijn of zoo mogelijk eerder deze schorsing met volle vrijmoedigheid kan worden opgeheven;

2e. van dit besluit alsmede van de overwegingen, die er toe geleid hebben, kennis te geven: a. schriftelijk aan br Kouwenhoven; b. aan de gemeente van Voorburg door voorlezing in de morgendiensten van 4 Juni 1944".

Moeten we nog den vinger leggen bij sprekende bijzonderheden? Lat b.v. op de uitdrukking: „op grond van al deze overwegingen" (dr H. H. Kuyper maakte in dien tijd een ongemotiveerde onderscheiding tusschen „overweging" en „grond", maar dat is hier onmogelijk). Verder wordt met name de strijd tegen de leerbeslissingen tot tweemaal toe vermeld. En dan de derde overweging: het soms kerken in een naburige gemeente.....! Wie denkt niet aan wat de deputaten van de overzijde schreven over „leden die elders kerken"?

Genoeg al weer voor deze maal!

L. DOEKES.

noodgemeenten en catechisatie.

Uit een brief van een ouderling van de Kerk van Batavia:

„Ik mag misschien nog op één ding de aandacht vestigen. Bij het verrichten van huisbezoek bij pas aangekomen leden valt het ons telkens weer op, hoe weinig zij doorgaans weten van de noodgemeente. Meermalen komt het voor, dat we doopleden krijgen, met wie er op de catechisatie nooit over is gesproken. En voor degenen, die in Batavia terecht komen, is dat nog niet zoo erg, omdat er hier geen noodgemeente is uiteraard, terwijl er op het huisbezoek en ook verder in de persoonlijke gesprekken met deze broeders meermalen over gesproken wordt. Immers doorgaans komen de militairen bij de eerste de beste overplaatsing met het instituut van de noodgemeente in aanraking. Erger is het echter voor hen, die dadelijk geplaatst worden waar geen Kerk of groep vrijgemaakt is ontstaan. Groot is dan het gevaar, dat ze uit onnadenkendheid lid worden van zoo'n noodgemeente. En het is vaak heel moeilijk om ze weer tot andere gedachten te brengen als ze eenmaal in die sfeer van de grootste-gemeene deeler zijn opgenomen. En meermalen lukt het dan ook niet.

Uit deze dingen zijn wij gaan zien, hoe noodzakelijk het is, dat op de catechisaties vooral ook zeer breedvoerig over de Kerk wordt gesproken. En in verband daarmee over de noodgemeente".

Ligt hier misschien voor de predikanten een aanwijzing?

Zwolle.

G. DE VRIES,
Hyacinthstraat 49.

RADIO-KERKDIENT NAAR N.O.I.

De Nederlandsche Wereldomroep PCJ heeft aan de kerk van Zwolle gelegenheid gegeven tot het uitzenden van een radio-kerkdienst naar Nederlandsch-Indië op Z o n d a g 30 M e i a.s., t u s s c h e n 10.00 en 11.15 u u r ' s m o r g e n a. In dezen dienst zal ds D. Vreugdenhil voorgaan.

Teneinde nu te bereiken, dat alle leden onzer kerken in Ned. Indië deze uitzending kunnen beluisteren, is het noodig, dat de kerkeraden:

1e. zoo spoedig mogelijk, doch u i t e r l i j k 6 M e i a.s., opgeven aan G. DE VRIES, HYACINTHSTR. 49, ZWOLLE, het aantal militairen, uit hun midden afkomstig, dat in Indië verblijft. Zij ontvangen dan zoo-veel exemplaren van de liturgie van dezen dienst op luchtpostpapier gedrukt, en wel zoo tijdig, dat deze aan de Indische adressen kunnen worden toegezonden.

2e. Zooveel mogelijk bekendheid aan dezen dienst te geven aan alle leden hunner gemeente, opdat zij, die briefwisseling onderhouden met onze leden in Indië, kunnen wijzen op deze uitzending.

Hier is nu een gelegenheid om onze leden in Indië, die zooveel moeten missen mee te laten luisteren naar een preek van een onzer eigen predikanten, waarvan zij zoo langen tijd verstoken zijn geweest.

Namens den Kerkeraad van Zwolle:

G. DE VRIES, Hyacinthstraat 49.

OPVOEDING EN ONDERWIS

DE ACHTERGROND VAN EEN RADICALE ONDERWIJSVERNIEUWING. V.

Redelijke der dingen.

Waarin B. de kinderen wel wil beïnvloeden is „hen 't redelijke der dingen te laten zien. Hen er toe te krijgen, dat redelijke te gehoorzamen".

B. gebruikt hier een beeld, ontleend aan de beweging der hemellichamen. Een hemellichaam heeft zijn eigen beweging, maar verandert geleidelijk van richting door de „aantrekking" van een tweede lichaam.

Zoo moet de opvoeder beïnvloeden. Door „zachte" kracht van overreding, niet door „harde" kracht van suggestie en dwang. Dan zijn we in overeenstemming met de groote kosmische wetten, die het heelal beheerschen. 22)

Humanistisch Opvoedingsideaal.

Wij hebben hier te doen met een humanistisch opvoedingsideaal. Met een opvoeding, die gericht is op de tijdelijke wereld, aan deze zijde van 't graf. Hier wordt gesproken in een taal, die in flagrante tegenspraak is met de eenvoudige, klare wijsheid van Gods Woord.

Hier is geen plaats voor den Souvereinen God, Schepper van hemel en aarde, die den ganschen kosmos onder Zijn wetten heeft geplaatst, ook den mensch.

Dit is een opvoedingsideaal van den m o d e r n e n, a u t o n o m e n m e n s c h, die zelf soverrein is. Zelf god is en zelf de wet in zich draagt. Wijsgeer-rozen zijn wij hier beland bij een uitgesproken subjectivisme. Het opvoedingsdoel is: echte m e n s c h e n te vormen. Wat voor een mensch is hier 'de norm?

Niet naar de interpretatie, die Bavinck geeft, de mensch Gods, tot alle goet werk volmaaktelijk toegerust. Of zooals hij in den Catechismus wordt geteekend (Vr. 32) naar zijn drieërlei ambtsbediening. Maar de vrije, autonome mensch, die zelf de wetten stelt.

De autonome mensch, die bij 't licht der rede zijn weg zoekt, spreekt een heel andere taal dan de Schrift. Wij hooren hier van 't „beteugelen van het dierlijke in ons". De Bijbel kent dat niet. De zonde wordt nergens in verband gebracht met een onpersoonlijk „het dierlijke", ook niet in Rom. 1 als de zonden van het heidendom worden opgesomd. De Galatenbrief spreekt over de w e r k e n des vleesches. Dat veronderstelt verantwoordelijkheid.

Tegenover dat z.g. dierlijke staat als tegenpool het goddelijke in den mensch. Dat „mysterieuze iets, dat hen waarlijk opvoedt, dat corrigerend werkt". Daarop moet de opvoeder zich verlaten. Hij moet vertrouwen op de directe openbaring van 't Leven in elk menschenhart. De „god" in ons.

Dit herinnert aan de opvatting der Quakers over de ontplooiing der Goddelijke Krachten en mogelijkheden in iedere menschenziel. Aan 't goddelijk zaad in ieder mensch.

Maar die innerlijkheidsreligie leidt tot evidente overtreding van het 1e gebod. Afgoderij. Naar de uitlegging van den Catechismus: „in plaats van den eenig waren God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, iets anders verzinnen of hebben, waarop de mensch zijn vertrouwen zet".

Innerlijke tucht.

Als men zulke hooge verwachtingen heeft van de goddelijke mogelijkheden in den mensch, van de „directe openbaring van 't Leven in elk menschenhart",

22) a.w. bl. 38, 39.